

Практичне заняття № 13

Тема: Лексикографія: характеристика змісту та структури словників. Виконання завдань за словниками різних типів

План

1. Лексикографія як наука: предмет, об'єкт, завдання. Характеристика типів енциклопедичних і філологічних (лінгвістичних) словників.
2. Розвиток української лексикографії.
3. Структура словникової статті (тлумачний словник, етимологічний словник, словник паронімів, словник синонімів).

Література

- Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. – К., 1985.
- Гринчишин Д.Г., Сербенська А.А. Словник паронімів української мови. – К., 1986.
- Деркач П.М. Короткий словник синонімів української мови. – Львів – Краків – Париж: Просвіта, 1993.
- Етимологічний словник української мови: У 7-ми томах. – К., 1982 – 2004.
- Коваль А.П., Коптілов В.В. Крилаті вислови української літературної мови. – К., 1975.
- Полюга Л.М. Словник антонімів. – К., 1987.
- Словарь української мови. В чотирьох томах / Упорядкував Борис Грінченко (І вид. – К., 1903). Перевидано НАН України. – К., 1996.
- Словник іншомовних слів / За ред. О.С. Мельничука. – К., 1985.
- Словник української мови. В 11-ти томах. – К.: „Наукова думка”, 1970–1980.
- Удовиченко Г.М. Фразеологічний словник української мови. У 2-х томах. – К., 1984.

Запитання і завдання

1. Як правильно сказати: **в** Україні чи **на** Україні? Який словник допоможе відповісти на це питання?

2. У „Пісні про віщого Олега” О. Пушкіна згадується місто Царгород („Твой щит на вратах Цереграда”). Як називається це місто зараз? Який словник допоможе знайти відповідь?

3. Чи однакові значення має підкреслене слово у таких реченнях: „Дівчинка тримала в руках саморобну (мамину) лялечку”; „У нього дочка – лялечка”; „Раїса мала таке почуття, наче під твердою шкаралущею лялечки у неї виростають барвні крила і набирають сили до льоту” (М. Коцюбинський)?

4. Доведіть, що словосполучення „букіністична книга” є абсурдним. Чому ж так говорять?

5. „Наука про життя організмів у себе вдома” – такий буквальний переклад назви науки ? Знайдіть цю назву.

6. Леся Українка пише:

Родина, слава, молодість, кохання

Зосталися далеко за морями.

А я сама на цій чужій чужині,

Неначе тінь забутої людини,

Що по *Гадесових полях* блукає,

Сумна, бліда, безсила, марна тінь!

Що таке – „Гадесові поля”? У якому словнику (-ках) можна знайти значення вислову?